

Príloha č.1

Vidiecka univerzita tretieho veku (VUTV)

Inovatívny model záujmového vzdelávania pre seniorov žijúcich vo vidieckych komunitách bol obsahom projektu *Vidiecka univerzita tretieho veku* realizovaného na SPU v Nitre v období od augusta 2013 do júla 2015 v rámci OP Vzdelávanie (<http://www.vutv.uniag.sk/>).

Model vzdelávania formou VUTV sa skladá z niekoľkých etáp. Prvá zahŕňa premietanie výučbového filmu a následnú skupinovú diskusiu. V ďalšej etape sa seniari oboznamujú s obsahom pracovného zošita, ktorého súčasťou je učebný text, informačné zdroje a interaktívna časť. Učebné texty a odkazy na informačné zdroje sú určené pre samoštúdium. V záverečnej etape vzdelávania seniari spoločne riešia úlohy a cvičenia, ktoré sú obsiahnuté v interaktívnej časti pracovných zošitov.

Ciele záujmového vzdelávania pre seniorov formou VUTV

Cieľom projektu bolo sprístupniť záujmové vzdelávanie UTV aj pre seniorov žijúcich vo vidieckych obciach, ktorí nemajú možnosť pravidelne dochádzať za vzdelávaním na pôdu univerzity sídliacej v krajskom meste. Tzv. „pridaná hodnota“ tohto modelu vzdelávania spočíva nielen v rozširovaní vedomostí a rozhľadu, ale predovšetkým v kolektívnom modeli výučby a kultúrno-spoločenských atribútoch tohto vzdelávania, čo pre seniorov znamená najmä možnosť stretávania sa a zmysluplného využitia voľného času v kolektíve vekovo príbuzných osôb.

Všeobecné podmienky

Záujmové vzdelávanie formou VUTV je určené pre seniorov vo veku 50+, ktorí sa písomne prihlásia v konzultačnom stredisku a budú dodržiavať podmienky pre vzdelávanie. Minimálny počet účastníkov v skupine je desať.

Konzultačné stredisko

Konzultačné stredisko (KS) je miesto garantované univerzitou ako vhodné pre potreby vzdelávania formou VUTV na základe záujmu lokálnych samospráv, mikroregionálnych združení, Miestnych akčných skupín (MAS), Jednoty dôchodcov, občianskych združení, záujmových spolkov a pod. KS zverejňuje a propaguje ponuku VUTV, ktorá pozostáva z úvodu a osemnástich vzdelávacích programov tematicky rozdelených do troch modulov. Jeden cyklus záujmového vzdelávania obsahuje úvod a šesť vybraných vzdelávacích programov. KS určuje kontaktnú osobu (školiť v KS) a zabezpečuje veľkostne i technicky vhodný priestor (miestnosť) pre realizáciu vzdelávania. Nevyhnutným technickým vybavením je počítač, pripojenie na internet, premietacie plátno (alebo TV s primerane veľkou obrazovkou), dataprojektor a ozvučenie.

Kontaktná osoba (školiť v konzultačnom stredisku)

Úlohou školiť v KS je viesť a moderovať skupinovú výučbu seniorov. Nepredpokladá sa, že školiť v KS je odborníkom v témach vzdelávacích programov. Okrem toho komunikuje s určenou kontaktnou osobou za SPU a v spolupráci s ňou zabezpečuje potrebnú administratívu. Školiť v KS zabezpečuje výučbu aj po technickej stránke (premietanie výučbových filmov, elektronická komunikácia a pod.). Každý školiť absolvuje krátku inštruktáž na SPU a dostane metodické pokyny k priebehu a realizácii výučby.

Organizácia výučby a vzdelávacie materiály

Cyklus záujmového vzdelávania začína úvodným stretnutím, na ktorom školiteľ v KS (prípadne aj za účasti zástupcu SPU) predstaví model VUTV prostredníctvom úvodného filmu, vysvetlí priebeh výučby a skompletizuje potrebnú administratívu (prihlášky, údaje o účastníkoch, prezenčné listiny a pod.).

Jeden vzdelávací cyklus pozostáva zo štyroch vzdelávacích programov (VP), ktoré si účastníci vyberú z nasledovnej ponuky v rámci troch tematických modulov:

- I. **Kvalita života seniorov:** *Ako funguje samospráva; Sociálne služby pre seniorov; Dobre fungujúca komunita; Bezpečné a kvalitné potraviny; Výživa a zdravie seniorov; Choroby a prevencia.*
- II. **Hospodárenie na vidieku:** *Záhradníctvo I. a II.; Záhradná a krajinná architektúra; Vinárstvo; Rodinné ekologické gazdovanie; Ako si zachovať zdravé životné prostredie; Technika a environment.*
- III. **Civilizačná gramotnosť seniorov:** *Informačné a komunikačné technológie; Základy účtovníctva; Právo pre seniorov; Abeceda financií a rozpočtovníctvo; Podvody a ochrana voči nim.*

Výučba jedného vzdelávacieho programu má rozsah dvoch stretnutí, jedno stretnutie trvá dve vyučovacie hodiny, pričom jedna vyučovacia hodina má trvanie 45 minút. Odporúčaná periodicita stretnutí je jedenkrát týždenne alebo jedenkrát za dva týždne. Na prvom stretnutí si seniori spoločne pozrú výučbový film (v trvaní cca 30 min.) a nasleduje skupinová diskusia moderovaná školiteľom v KS. Odporúča sa aj opakované premietanie filmu. Časový priestor medzi dvoma stretnutiami je určený na samoštúdium (oboznámenie sa s učebnými textami v pracovnom zošite, prípadne ďalšími odporučenými informačnými zdrojmi). Druhé stretnutie začína skupinovú diskusiu o učebných textoch a podnetných informáciách získaných z odporučených zdrojov, ako aj otázkami o samoštúdiu seniorov. Pokračuje sa spoločným riešením úloh a cvičení v interaktívnej časti pracovného zošita. Školiteľ v KS má za úlohu zosumarizovať otázky, resp. nejasnosti, ktoré seniori formulovali počas diskusie o filme a ktoré vyplynuli zo samoštúdia. Tieto potom v elektronickej podobe pošle kontaktnej osobe za SPU, ktorá zabezpečí odpovede od gestora či lektorov príslušného vzdelávacieho programu. Po ukončení vzdelávacieho cyklu sa uskutoční **Deň VUTV na SPU v Nitre**, ktorého súčasťou sú záverečné konzultácie s gestormi či lektormi v trvaní dve vyučovacie hodiny a slávnostné odovzdanie osvedčení o absolvovaní VUTV.

Celkový rozsah výučby je 20 hodín:

2 h – úvodné stretnutie

16 h (4x2x2) – výučba štyroch VP

2 h – záverečné konzultácie.